

NYYTI RY
YMPÄRISTÖOHJELMA

2021

JOHDANNOKSI

Nyyti ry:n hallituksen 22.1.2020 päättämän sisäisen kehittämissuunnitelman mukaisesti vuonna 2021 Nyyti ry:lle luodaan toimintaa ohjaavat ympäristöeettiset periaatteet. Periaatteiden koostaminen aloitettiin 24.5.2021 henkilöstön ja hallituksen yhteisessä työpajassa, jossa arvioitiin Nyytin sidosryhmille tärkeitä ympäristötyön näkökohtia ja niiden olennaisuutta Nyytin toiminnassa sekä priorisoitiin toimenpiteitä tämän pohjalta.

Toimistolta suunnitelmatyötä ovat luotsanneet Sofia Lindqvist, Sini Forssell, Hanna Rintala ja Minna Savolainen.

Henkilöstö on käsitellyt ja kommentoinut periaatteita palaverissaan 27.9.2021 ja hallitus kokouksessaan 14.10.2021, jossa asiakirjan nimeksi päätettiin Nyyti ry:n ympäristöohjelma. Lopullisen asiakirjan hallitus hyväksyi kokouksessaan 16.11.2021 ja päätti tuoda sen Nyyti ry:n yhdistyksen syyskokoukselle tiedoksi 2.12.2021.

Ympäristöohjelmaa valmisteltaessa on tutustuttu myös muiden järjestöjen ympäristötyön tilanteeseen. Ohjelma nojaa YK:n Agenda 2030 -tavoitteisiin ja niissä huomioidaan ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys. Ne ovat linjassa Nyytin strategian kanssa. Ohjelma on enemminkin visio, jota kohti mennään – ei suora tehtävälista!

MIKSI YMPÄRISTÖOHJELMA?

- Ekologisesti kestävä tulevaisuuden rakentaminen on kaikkien yksilöiden ja yhteisöjen yhteinen tehtävä. Myös Nyyti ry kehittää omaa toimintaansa jatkuvasti ympäristöystävällisemmäksi.
- Ympäristöhuoli ja -ahdistus koskettaa erityisesti Nyytin kohderyhmiä ja on tärkeää, että teemme aktiivisesti asioita kestävä tulevaisuuden eteen.
- Ympäristökriisi koskettaa monin tavoin mielenterveyttä ja Nyyti on merkittävä mielenterveyden ja hyvinvoinnin toimija – voimme toimia suunnannäyttäjänä ja rohkaisijana ympäristön ja mielenterveyden kannalta kestävä tulevaisuuden rakentamisessa.
- Ympäristökriisin aikana tunne- ja vuorovaikutustaitojen, yhteisöllisyyden, myötätunnon ja merkityksellisyyden edistämistä tarvitaan koko ajan enemmän, ja Nyytillä on tähän paljon osaamista ja työkaluja tarjottavana.

MISTÄ NYYTIN YMPÄRISTÖJALANJÄLKI MUODOSTUU?

Tähän on koottu työpajassa ja alustavissa selvityksissä tunnistetut tekijät. Niiden olennaisuuden ja Nyytin vaikutusmahdollisuuksien osalta tarvitaan vielä jatkoselvityksiä ja mahdollisesti myös ulkopuolista asiantuntija-arviointia.

Ympäristöjalanjälki syntyy:

- Kodin ja työpaikan välisistä matkoista
- Koulutus-, esiintymis- ja muut työmatkoista
- Digitaalisista välineistä
- Muista kalusteista ja materiaaleista
- Markkinointituotteista
- Sähkönkulutuksesta ja lämmityksestä
- Tarjoiluista
- Jätteiden synnystä
- Veden kulutuksesta

Ympäristökädenjäljellä tarkoitetaan positiivisia vaikutuksia, joita yksilöllä tai yhteisöllä voi olla ympäristön tilaan (VTT 10.5.2021). Sillä kuvataan useimmiten materiaalisia vaikutuksia, mutta Nyytin kontekstissa sitä sovelletaan myös sosiaalisiin ja kulttuurisiin vaikutuksiin.

Ympäristökädenjälkeä tuottaa:

- Mielenterveyden edistäminen itsessään lisää sosiaalista kestävyyttä ja parantaa ihmisten mahdollisuutta ekologisesti kestäviin valintoihin pitkällä tähtäimellä.
- Keskustelun ylläpitäminen ympäristön ja mielenterveyden yhteyksistä.
- Tiedon lisääminen ja kouluttaminen ympäristötunteista ja luontoyhteyden mielenterveyttä parantavista vaikutuksista.
- Poliittinen vaikuttaminen yhdessä muiden mielenterveysjärjestöjen kanssa.
- Kohtuullisten ja ekologisesti kestävien valintojen tekeminen itse toimien samalla esimerkkinä.

MITEN PIENENNÄMME NYYTIN YMPÄRISTÖJALANJÄLKEÄ JA KASVATAMME YMPÄRISTÖKÄDENJÄLKEÄ?

Kolme toiminnan tasoa:

1. Toimisto- ja etätöarjen toiminta
2. Toiminta kohderyhmien kanssa
3. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Toimenpiteet suunnitellaan yhteistyössä henkilöstön ja hallituksen kesken, ja ne suunnitellaan sellaisiksi, että Nyytin henkilöstö, vapaaehtoiset sekä luottamustoimijat voivat sitoutua niihin kestävästi. Tarkoituksena on, että ympäristöohjelma otetaan kiinteäksi osaksi Nyytin kaikkia toiminnan suunnittelun prosesseja (esim. toiminnan ja viestinnän suunnittelun työpajat) samoin kuin seurannan, arvioinnin ja raportoinnin prosesseja. Ympäristöohjelman käyttöönotto itsessään nähdään myös asenteisiin, tietoisuuden lisääntymisen ja toimintakulttuurin muutokseen tähtääväksi vähittäin eteneväksi prosessiksi, jossa kannustetaan kokeiluihin arjen rutiinien uudelleen muokkaamiseksi.

ENSISIJAISET TOIMET

1. Koulutus- ja opintopiiritoiminta ympäristötietoisuudesta ja erityisesti ympäristötunteiden tematiikasta sekä sen linkittämisestä osaksi kaikkea Nyytin toimintaa.
  - Tausta-ajatuksena, että kuten kaikkien ihmisten, myös opiskelijoiden mielenterveys on aina jonkinlaisessa suhteessa ympäristöön ja muuhun luontoon, ja siitä on hyödyllistä olla tietoinen sekä kehittää tapoja lisätä tätä tietoisuutta.
  - Tausta-ajatuksena, että ympäristötunteiden kohtaamisen edistäminen sopii yhteen muiden Nyytin toiminnassa vakiintuneiden myötätunnon, tunnetaitojen, vuorovaikutustaitojen ja yhteisöllisyyden tukemisen kokonaisuuksien kanssa.
2. Otetaan työyhteisössä käyttöön käytäntöjä jakamistalouden kannustamiseksi esim. tavaroiden lainaamisen sekä kierrätyksen merkeissä.
3. Vaikutetaan jätteen synnyn ehkäisyyn ja lajitellaan jätteet toimistolla
  - Tulostaminen, kopiointi ja paperijätteen synty jo nyt vähäistä - jatketaan samalla linjalla: kaksipuoleiset ja mustavalkoiset tulosteet ja kopiot ensisijaisia silloin, kun tulostaminen tai kopiointi on tarpeellista.
  - Selvitetään tarve Green Office tai vastaavan sertifikaatin hankkimiseen.
4. Matkustaminen ja liikkuminen
  - Matkustetaan työtehtävissä vain silloin kun se on perusteltua. Linjaukset siihen, milloin työtehtävissä edellytetään matkustamista, määritellään henkilöstösuunnitelmassa. Tältä osin henkilöstösuunnitelma päivitetään vuonna 2022.

- Työmatkoilla kulkuväline valitaan ympäristökestävällä tavalla. Silloin, jos lentomatkustaminen todella on välttämätöntä, Nyyti sitoutuu kompensoimaan lentopäästöt.
  - Selvitetään yhdenvertaiset mahdollisuudet tukea ympäristökestäviä työmatkoja kodin ja työpaikan välillä. Esim. kaupunkipyörät tai työmatkalippu työsuhde-etuna.
  - Ideoidaan kannustumia hyötyliikuntaan kuten työyhteisön kilometrikisa työmatkaliikkumiseen.
5. Selvitetään tarpeellisuus tilata ulkopuolinen arviointi olennaisista toimisto- ja etätyöarjen ympäristöjalanjäljen pienentämisen mahdollisuuksista ja keinoista.
  6. Tarjoilut työyhteisön tilaisuuksissa, yhteistyötilaisuuksissa ja tapahtumissa
    - Pääperiaatteena vegaaniset tarjoilut.
    - Suositaan reilun kaupan kahvia ja muita reilun kaupan tuotteita.
  7. Vastuullinen IT
    - Selvitys IT-palveluiden vastuullisuudesta.
    - IT-palvelujen kilpailutuksessa hankintakriteerinä painotetaan laitteiden ja ohjelmistojen elinkaarinäkökulmaa ja ekologisuuutta.
  8. Kaikkien hankintojen kohdalla huomioidaan ympäristöjalanjälki. Ensisijaista mieltä hankintojen tarpeellisuutta. Tarpeetonta kulutusta vältetään ja suositaan järjestöjen välillä lainaustoimintaa erityisesti harvoin tarvittavassa välineistöissä.
  9. Jaettavaa markkinointimateriaalia hankitaan harkiten ja suositaan tuotteita, jotka ovat käyttötuotteita kohderyhmien keskuudessa (esim. heijastimet vs. suoraan roskikseen menevä materiaali). Markkinointimateriaalin hankinnassa kiinnitetään huomioita niiden eettisyyteen sekä pakkausten ja kääremateriaalien ekologisuuteen.
  10. Viestintä
    - Käytetään ensisijaisesti ja pääsääntöisesti sähköistä viestintää ja tiedottamista. Kokousasiakirjat ja niiden liitteet toimitetaan sähköisinä, ellei asiayhteys edellytä tulosteita. Tilaisuuksiin, kuten koulutukset ja seminaarit, ei kopioida paperisia ohjelmia, osallistujaluetteloita tai esityksiä osallistujille jaettavaksi.
    - Suunnitellaan ja toteutetaan vastuullisuusviestintää Nyytin ympäristöohjelman mukaisista toimista.
  11. Henkilöstön, vapaaehtoisten, luottamustoimijoiden sekä sidosryhmien muistamisissa painotetaan ekologisia ja aineettomia muistamisia.
  12. Vaikutetaan toimitilojen vuokranantajaan sähkösopimuksen ja kaukolämmön osalta.
  13. Selvitetään osallistumismahdollisuudet sitoumuksiin ja kampanjoihin (esim. sitoumus2050.fi).
    - Voidaan tehdä sekä organisaation että työntekijöiden omia sitoumuksia.
    - Haastekampanjat henkilöstölle, mittarina esim. ilmastodieetti.fi.

OHJELMAN KÄYTTÖÖNOTTAMINEN, SEURANTA JA PÄIVITTÄMINEN

Ohjelma otetaan käyttöön välittömästi aloittamalla jätteiden lajittelun organisoimisesta toimistolla, sopimalla ja organisoimalla kierrätys- ja vaihtotoiminta sekä käynnistämällä koulutus- ja opintopiiritoiminta. Myös matkustamisen linjaukset lentomatkustuksen välttämisen osalta sekä entistä vahvempaa harkintaperustaisuutta noudattaen, markkinointia ja sähköisen viestinnän ensisijaisuutta, hankintoja ja muistamisia koskevat linjaukset tulevat voimaan välittömästi.

Muita linjauksia selvitetään ja täsmennetään vuoden 2022 aikana ja käynnistetään tarvittavat toimet.

Ympäristöohjelma sisällytetään uusien työntekijöiden, vapaaehtoisten sekä luottamustoimijoiden perehdytykseen.

Ympäristöohjelman toimeenpanoa arvioidaan loppuvuonna 2022, jolloin ohjelmaan tehdään myös tarvittavat päivitykset. Toiminnanjohtaja asemaansa kuuluvasti vastaa ohjelman toimeenpanosta, seurannasta, arvioinnista ja päivityksistä delegoimalla näitä koskevia tehtäviä toimihenkilöille.

LÄHTEET

- Tutkimustietoa lasten ja nuorten ympäristöahdistuksesta
<https://www.ymparistoahdistus.fi/artikkelit/lasten-ja-nuorten-ymparistoahdistus-tuoreen-tutkimuksen-valossa/>
- Mielenveysjärjestöjen ympäristöhätätilan julistus
<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/ilmastokriisi-uhkaa-myos-mielenveytta-jarjestot-julistivat-ymparistohatatan-nain-ilmastoahdistusta-voi-purkaa-huutamalla/8092436#gs.d5jdg>
- Ilmastonmuutoksen terveysvaikutukset, THL
<https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/ilmasto-ja-saa/ilmastonmuutos>
- Ilmastonmuutos ja sosiaali- ja terveyssektori, Soste ry:n julkaisu 2020
<https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2020/06/SOSTE-julkaisu-2020-Ilmastonmuutos-ja-sosiaali-ja-terveyssektori.pdf>
- YK:n Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda 2030
<https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>
- Ympäristökädenjälki, VTT ja LUT <https://www.vttresearch.com/fi/uutiset-ja-tarinat/hiilikadenjaljesta-tuli-ymparistokadenjalki-vtt-ja-lut-kehittivat-positiivisten>